

Mednarodna delavnica retuširanja na stenskih poslikavah v cerkvi sv. Jošta v Šentjoštu

Septembra 2020 je bila v organizaciji ZVKDS Restavratorskega centra in Društva restavratorjev Slovenije izvedena mednarodna delavnica »Retuširanje na stenskih poslikavah – Metodološki pristopi, tehnike in materiali«, ki jo je vodil priznani firenški konservator-restavrator stenskih slik in štukatur Alberto Felici. Teoretični del delavnice je potekal v prostorih Restavratorskega centra, praktični del pa na stenskih poslikavah v cerkvi sv. Jošta v Šentjoštu. V cerkvi so ohranjeni štiri sklopi gotskih poslikav različnih avtorjev in tehnologij, ki so zaradi preteklih prezidav in prekomerne vlage utrpeli različne poškodbe. Poslikave furlanskih slikarjev v ladji so zaradi baročnih prezidav ohranjene le še fragmentarno, poslikave na slavoločni steni (avtorstvo še neraziskano) so bile delno odbite, oba sklopa poslikav pa sta bila v preteklosti naključvana. Stenske slike t.i. poljudne smeri v gotskem prezbiteriju so večinoma še skrite pod beleži. Poslikava na zunanjsčini je zelo degradirana in vidno propada. Raznoliko ohranjene poslikave so zahtevale različne pristope pri obdelavi poškodb v ometu in pri izvedbi poskusov retuširanja.

Pred izvedbo posegov smo izbrane dele poslikav utrdili in očistili. Večje poškodbe v ometu na slavoločni steni in v ladji smo zapolnili z novim ometom rahlo pod

nivojem poslikave, njegovo površino pa zaribali. Z različno kombinacijo barvnih peskov ter s površinsko obdelavo plomb smo se tonsko približali barvi slikovnega ometa, zato barvna reintegracija ni bila potrebna. Na manjših poškodbah smo pokitane dele tudi minimalno retuširali. V t.i. podložnem tonu smo retuširali tudi mesta odpadle barvne plasti (odrgnine, zdrsanost). S takim pristopom smo poškodbe »potisnili v ozadje«, ohranili in povečali pa smo celovitost in berljivost podobe.

Ohranjanje avtentičnosti in dokumentarnosti, obenem pa celovitosti in prepoznavnosti dediščine, je skupni cilj našega poseganja v umetnino. Meja upravičenih in korektnih posegov pa je tanka in včasih izmuzljiva, zato so potrebni diskutiranje, spraševanje, iskanje, poglobljanje ter tudi kritično ovrednotenje preteklih praks retuširanja in kitanja. Delavnica je s prepričljivim teoretskim znanjem in praktičnimi izkušnjami njenega voditelja ter s skupnimi razpravami in izvedbo spodbudila nove, sveže razmisleke in nakazala smer za naše delo v prihodnje.

Organizatorke delavnice:
Martina Lesar Kikelj, Anita Klančar Kavčič, Ajda Mladenović, Marta Bensa, Jelka Kuret



Sliki 1,2: Udeleženci delavnice med delom na poslikavah (foto: Vid Klančar)



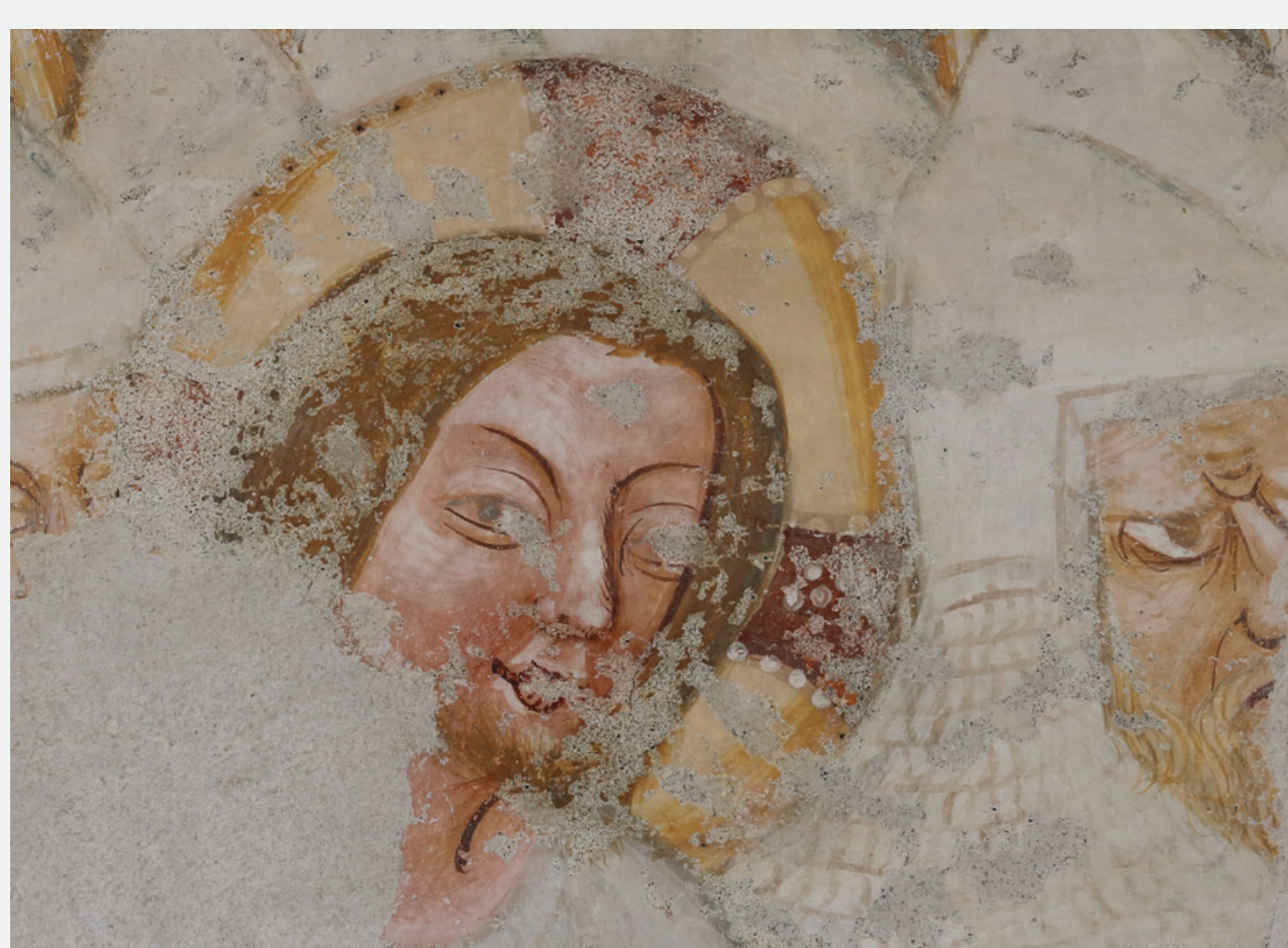
Slika 3: Udeleženci med izvedbo retuše na vajenih - barvna selekcija in barvna abstrakcija (foto: Ajda Mladenović)



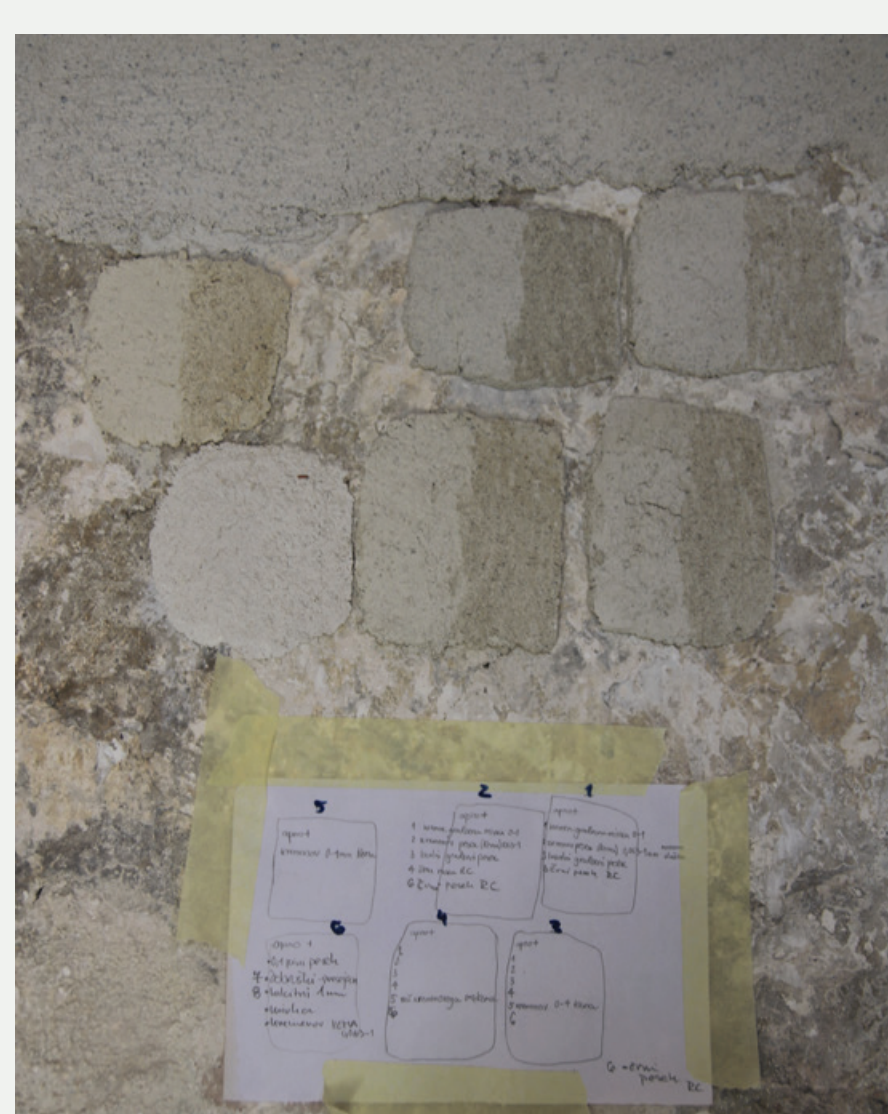
Slika 4: Vodja delavnice Alberto Felici med izvedbo retuše na poslikavi (foto: Vid Klančar)



Slika 5: Izvedba podložne retuše (foto: Vid Klančar)



Slika 6: Fragment poslikave po izvedbi kitanja in podložne retuše. (foto: Vid Klančar)



Slika 7: Poskusni vzorci različnih vrst ometov, desne polovice vzorcev so zaribane. (foto: Anita Klančar Kavčič)



Slika 8: Poskusni nanos ometa ob poslikavi. (foto: Ajda Mladenović)